

Руських Софія Олегівна,
*аспірантка кафедри філософської антропології,
філософії культури та культурології
Навчально-наукового інституту
філософії та освітньої політики
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
orcid.org/0000-0003-1923-5590
birthday.of.life@gmail.com*

ТРАДИЦІЙНІ ТА СУЧАСНІ ФОРМИ МИСТЕЦТВА В ЗОВНІШНІЙ КУЛЬТУРНІЙ ПОЛІТИЦІ КИТАЮ

Метою статті є розкриття деталей еволюції китайського культурного ландшафту та його впливу на світовій арені в дипломатичному й міжкультурному контекстах, беручи до уваги культурні надбання як Китайської Народної Республіки, так і Республіки Китай. Дослідження узагальнює огляд актуальних тематичних публікацій, визначає невирішені питання, пропонує перспективи подальших досліджень у цій сфері. Як інструменти зовнішньої культурної політики аналізуються традиційні китайські перформативні мистецтва й сучасні форми культурного самовираження – маньхуа (комікси), дунхуа (анімаційні серіали), сі-поп (китайська популярна музика) та драми (фільми й серіали). Міждисциплінарний підхід дослідження слугує вивченню динамічного злиття традиційних і сучасних елементів у художньому вираженні; технологічних інновацій у цифровому мистецтві; соціальної ангажованості мистецтва як форми коментування, культурного активізму. Наукова новизна роботи полягає в цілісному підході, що поєднує традиційні й сучасні культурні форми, робить внесок у дискурс про культурну дипломатію та глобальні культурні взаємодії, зокрема, в українському академічному полі. Результати підкреслюють стратегічне використання різноманітних форм мистецтва в культурній дипломатії Китаю. Отримані результати роблять внесок як у наукову, так і в практичну сферу, забезпечуючи розуміння культурного впливу Китаю та закладаючи основу для майбутніх досліджень.

Ключові слова: культурна дипломатія, зовнішня культурна політика, м'яка сила, традиційні й сучасні форми мистецтва, маньхуа, дунхуа, сі-поп, драми.

TRADITIONAL AND CONTEMPORARY ART FORMS IN CHINA'S FOREIGN CULTURAL POLICY

Ruskykh Sofia,
*Postgraduate Student
of the Department of Philosophical Anthropology,
Philosophy of Culture and Cultural Studies
of the Educational and Research Institute
of Philosophy and Educational Policy
Dragomanov Ukrainian State University
orcid.org/0000-0003-1923-5590
birthday.of.life@gmail.com*

The aim of the article is to reveal the details of the evolution of the Chinese cultural landscape and its impact on the global stage in the diplomatic and intercultural contexts, taking into account the cultural heritage of both the People's Republic of China and the Republic of China. The study summarises a review of relevant thematic publications, identifies unresolved issues, and offers prospects for further research in this area. Traditional Chinese performing arts and modern forms of cultural expression are analysed as instruments of foreign cultural policy, including manhua (comics), donghua (animated series), C-pop (Chinese popular music), and dramas (films and TV series). The interdisciplinary approach of the research serves to study the dynamic fusion of traditional

and contemporary elements in artistic expression; technological innovations in digital art; social engagement of art as a form of commentary and cultural activism. The scientific novelty of the work lies in the holistic approach that combines traditional and contemporary cultural forms and contributes to the discourse on cultural diplomacy and global cultural interactions, in particular in the Ukrainian academic field. The results highlight the strategic use of various art forms in China's cultural diplomacy. The findings contribute to both the academic and practical spheres by providing an understanding of China's cultural influence and laying the groundwork for future research.

Key words: cultural diplomacy, foreign cultural policy, soft power, traditional and contemporary art forms, manhua, donghua, C-pop, dramas.

Вступ. Балансуючи між традиціями й інноваціями, спадщиною та сучасністю, модель зовнішньої культурної політики Китаю визначається поєднанням таких компонентів, як історична тяглість і культурні наративи; креативні індустрії та стратегічні ініціативи; цифрова взаємодія й м'яка сила; симбіоз культурної дипломатії та економічних інтересів. Спираючись на концепцію м'якої сили Джозефа Ная (Nay, 2013), яка визначається здатністю отримати бажане залучення та вплив за допомогою непримусових засобів, Китай визнає вагомий вплив культурної дипломатії на формування міжнародного сприйняття країни та зміцнення міжнародних відносин як частини зовнішньої культурної політики, використовуючи такі культурні інструменти для досягнення своєї мети, як традиційне мистецтво, перформативне мистецтво, кіномистецтво, цифрові технології, маньхуа (китайські комікси), дунхуа (китайська анімація), драми (китайські телесеріали й фільми) та сі-поп (китайська популярна музика).

Зовнішня культурна політика Китаю також ґрунтується на сприянні міжкультурному розумінню. Об'єднані зусилля з іноземними митцями й інституціями слугують каналами для глобального діалогу та обміну (Peng, 2015). Через різноманітні традиційні й сучасні форми мистецтва країни використовують зовнішню культурну політику як дипломатичний інструмент, сприяючи позитивній взаємодії та посилюючи глобальний вплив на міжнародній культурній арені.

Актуальність дослідження полягає в нарощенні впливу Китаю на глобальну динаміку, особливо на перетині культур Східної Азії із західним світом. Культурні обміни стають важливими каналами для дипломатичних відносин і міжкультурного взаєморозуміння, отже, важливою стає потреба в детальному вивченні та розумінні інструментів зовнішньої культурної політики Китаю.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій із теми. Глобальний науковий світ має певну кількість публікацій, що надають результати досліджень вимірів культурного впливу Китаю, починаючи від традиційних форм, таких як китайська опера, і закінчуючи сучасними формами вираження в медіа та мистецтві. Дослідження сучасних форм самовираження Китаю майже не репрезентовані в українському академічному просторі, лише подекуди згадуючись у тематично дотичних (Головащенко, 2023) чи міждисциплінарних (Туча, 2022) працях.

Усебічний огляд іноземної літератури вказує на більший академічний масив досліджень у цій сфері, хоча переважну увагу вони приділяють вивченню традиційних перформативних мистецтв, зокрема китайської опери й танцю, як важливих культурних посланців. Фундаментальна праця «Мей Ланфан і міжнародна сцена ХХ століття: Китайський театр розміщений і переміщений» (Tian, 2012) пропонує глибоке розуміння історичного значення традиційної китайської опери, підкреслюючи її роль у розвазі імператорів та імператорського двору. Однак, незважаючи на те що історичні перспективи добре вивчені, бракує досліджень, які б заглиблювалися в сучасні адаптації цих традиційних форм мистецтва та їхній глобальний вплив. Праця «Азійські комікси» (Lent, 2017) сприяє розумінню культурних наслідків виникнення й розповсюдження маньхуа. Дискусії про глобальний успіх китайської популярної музики та китайських драм помітні в таких публікаціях, як «Китайські кінотеатри: Міжнародні перспективи» (Chan F., Wills A., 2019). Проте аналіз підкреслює потребу глибшого вивчення нюансів того, як ці сучасні форми сприяють «м'якій силі» й культурній дипломатії Китаю.

До невіршених питань у науковій літературі належить брак комплексних досліджень, які б інтегрували як традиційні, так і сучасні

форми культурного самовираження, забезпечуючи цілісне розуміння сучасного культурного впливу Китаю. Крім того, існує прогалина в дослідженнях, присвячених сприйняттю й впливу цих культурних проявів на різноманітні глобальні аудиторії.

Мета дослідження полягає в усебічному огляді сучасного наукового ландшафту, зокрема визначенні ключових тем, прогалін і сфер, що потребують подальшого дослідження; шляхом вивчення й аналізу відповідної літератури зробити внесок в український академічний дискурс про культурний вплив Китаю, наголошуючи на сучасних формах вираження. Розуміння тонкощів культурного впливу Китаю є важливим для політиків, дослідників і практиків, які займаються культурною дипломатією.

Результати дослідження. У світовій пам'яті Китай міцно закарбувався завдяки традиційним видам мистецтва, зокрема **візуальним**: живопису (*гохуа*) і каліграфії. Унікальна техніка поводження з пензлем і тушшю в традиційному живописі знайома глобальній аудиторії через візуальні розповіді, що пронизані символізмом гір, річок, флори та фауни. У тандемі із живописом каліграфія як вид мистецтва також зазнала трансформації письмової мови у візуально виразний засіб. Штрихи й ієрогліфи в каліграфії стали репрезентацією інформаційного багатства, закладеного в китайській мові, виховуючи повагу до конфуціанських, даоських і буддійських принципів спокою, пошуку гармонії та єднання з природою.

Традиційне перформативне мистецтво, що охоплює китайську **оперу**, **танці** й **музику**, базується на історичній тягlostі й культурній нарації, оскільки історично слугувало розвагою для імператорів та імператорських дворів. Традиційна китайська опера, що охоплює різні регіональні стилі, такі як Пекінська опера, Кантонська опера й Опера Кунку, розповідає стародавні казки та знайомить аудиторію з культурними традиціями народу (Chung, 2021). Класичний китайський танець, що бере свій початок у традиційних формах, таких як *янгі* та *цинські*, слугує тілесним способом розповіді за допомогою символізму й граційності рухів. Традиційна китайська музика, у якій використовуються такі інструменти, як *гучжен* і *піпа*, своїм характерним звучанням і змінною довжиною нот передає суть китайської філософії

та естетики спокою й гармонії. Подібна вагомість глобального культурного визнання традиційних видів мистецтв Китаю вплинула на їхню дипломатичну вагу. Зокрема, живопис і каліграфія вийшли за рамки естетичного сприйняття, стали інструментами для побудови значущих відносин між країнами (Chen, 2023).

Через ці причини китайський уряд активно підтримує перформативні мистецтва, визнаючи їхню дипломатичну цінність. Інвестиції в програми культурного обміну та міжнародні вистави стали частиною ширшої стратегії посилення «м'якої сили» Китаю. У контексті поєднання традицій і сучасності варто згадати гастролі Мей Ланфанг на початку ХХ століття, які представили Пекінську оперу світовій публіці. Shen Yun Performing Arts, нью-йоркська компанія, у виступах поєднує традиційний китайський танець із новітніми історіями, зачаровуючи світову аудиторію та збираючи аншлаги. Сучасні танцювальні колективи, такі як танцювальний театр «Хмарні ворота» (Cloud Gate Dance Theatre of Taiwan) із Тайваню, сприяють глобальному визнанню азійського танцювального мистецтва.

У напрямі **естетичного вираження** китайське кіно постало потужним інструментом м'якої сили. Величезні масштаби китайської кіноіндустрії в поєднанні з прихильністю до високої якості продукції сприяли її глобальному успіху, прикладом чого є відзнака фільмів на таких престижних заходах, як премія Оскар, Золотий глобус, Золотий ведмідь Берлінського кінофестивалю тощо. Оскароносний фільм режисера Ен Лі «Тигр, що крадеться, дракон, що причаївся» вважається класикою китайського кінематографу в жанрі *уся*, що є насичений фантастичними елементами різновид китайського фільму зі східними бойовими мистецтвами.

У контексті **цифрової взаємодії** та **м'якої сили** китайської зовнішньої політики, онлайн-платформи й соціальні мережі є основою стратегії, формуючи та підтримуючи емоційний зв'язок із глобальним споживачем. Ці канали сприяють глобальному поширенню китайської літератури, мистецтва й культурних подій у режимі реального часу, ефективно формуючи позитивне міжнародне сприйняття, даючи змогу людям із різних куточків світу водночас брати участь у китайських культурних подіях та оцінювати їх.

Такі платформи, як онлайн-галерея UCCA й RMB City Цао Фея у віртуальному світі Second Life, об'єднують мистецтво з технологіями, стираючи кордони між локальним творцями та глобальними глядачами. Шанхайська бієнале стало важливою міжнародною платформою, де китайські сучасні художники демонструють свої роботи поряд зі світовими колегами. Серія «Кровний зв'язок» Чжан Сяогана й цифрові пейзажі Ян Йонгляна є зразковими проявами цієї тематики, де Ян Йонглян органічно поєднує традиційний китайський живопис тушшю із сучасними урбаністичними елементами. За допомогою цифрових технік митець демонструє перетин технологій і традицій у сучасному візуальному вираженні.

Соціальні мережі Weibo й WeChat сприяють створенню глобальних спільнот навколо китайських культурних феноменів, що підкріплюють у глобальній аудиторії відчуття культурної близькості. Завдяки поширенню, уподобанням і коментарям ці платформи створюють вірусні тенденції та виклики, пов'язані з китайською літературою, мистецтвом і культурними подіями, значно підвищуючи їхню видимість у глобальному масштабі, створюючи віртуальну мережу людей, зацікавлених у китайському мистецтві. Підтримувані урядом кампанії в соціальних мережах стратегічно формують китайські культурні наративи на цифровій сцені, офіційні акаунти в соціальних мережах курують і поширюють контент, який висвітлює культуру та інновації Китаю (Вао, 2018). У такий спосіб відбувається культурна дипломатія, що долає розрив між поколіннями та створює глобальну спільноту зі спільним інтересом до нових видів мистецтва,

Такими культурними продуктами креативної індустрії стають **маньхуа**, **дунхуа**, **сі-поп** і **драми**, що впевнено демонструють розквіт інноваційної творчості Китаю у XXI столітті, очолюючи китайську стратегію м'якої сили.

Маньхуа, або китайські комікси, стали динамічним культурним середовищем, що переплітає графічне мистецтво з мистецтвом наративу. Маньхуа слугує тонким відображенням сучасного китайського суспільства, заглиблюючись у культурні цінності, соціальні питання й історичні теми, рефлексуючи над сучасним життям в історіях, дії яких відбуваються або в теперішній, або в минулих епохах.

Митці використовують цей візуальний засіб для соціального коментування, тим самим роблячи суттєвий внесок у постійні культурні діалоги та рефлексії. «Китайське життя» (Santos, 2022) є яскравим прикладом того, як маньхуа заглиблюється в особисті й історичні наративи, підкреслюючи історичну тяглість культурної дипломатії Китаю. Автобіографічний графічний роман Лі Кунву ілюструє бурхливу історію Китаю XX століття через яскраві візуальні образи та розповідь. Ця робота поєднує традиційну техніку туші із сучасним форматом графічного роману, ілюструючи динамічне поєднання мистецьких елементів у маньхуа. Так Маньхуа слугує потужним засобом глобального поширення китайських наративів, пропонує різноманітні історії, що відображають елементи китайської культури, історії та сучасного суспільства. Доступності й глобальному поширенню маньхуа сприяють згадані онлайн-платформи, соціальні мережі та цифрова серіалізація (анімація).

Дунхуа, або китайські анімаційні серіали, здобули світове визнання завдяки своїм особливим історіям і художнім стилістичним інноваціям. Такі роботи, як «Біла змія» й «Туманний пагорб п'яти стихій», є прикладом органічного поєднання традиційної китайської естетики із сучасними анімаційними техніками. Окрім художніх достоїнств, дунхуа відіграє важливу роль у презентації китайської культури та ідентичності на міжнародній арені.

«Біла змія» – це анімаційний фільм, який органічно поєднує традиційну китайську естетику із сучасною анімацією. Знятий режисерами Ампа Вонгом і Чжао Цзі фільм передає суть китайського фольклору завдяки приголомшливому візуальному ряду й захопливій розповіді, демонструючи мистецькі інновації в рамках дунхуа та сприяючи глобальному визнанню китайських традицій (Whyke, 2023). Інша історія – «Майстер демонічного культу» – популярне дунхуа, яке створено на основі однойменного веб-роману «Мо Дао Зу Ши», що поєднує елементи фентезі, історичної белетристики та культивацийних жанрів.

Сі-поп (с-поп), або китайська популярна музика, свого часу спромоглася вийти за межі регіональних кордонів, перетворившись на глобальне явище. Такі відомі виконавці, як Jay Chou (Джей Чоу), EXO (Екзо) та Li Yuchun (Лі

Ючунь), здобули міжнародне визнання, відігравши ключову роль у глобальній популярності с-рор. Характеризуючись унікальним поєднанням традиційних китайських музичних елементів із сучасними жанрами, цей жанр не лише приваблює різноманітну світову аудиторію, а й підкреслює динамічний розвиток китайського музичного мистецтва, який, підлаштовуючись під запити світового слухача, зберігає культурну унікальність звучання. Пісня Джея Чоу «Qing Hua Ci» є яскравим прикладом поєднання традиційних китайських музичних елементів із сучасними жанрами в кантрі-попі. У ній поєднуються традиційні китайські інструменти, такі як *гучжен*, із сучасною поп-композицією (Lier, 2020). Таке поєднання музичних стилів ілюструє динамічну еволюцію китайського музичного самовираження в межах жанру Сі-поп.

Китайські драми, особливо в історичному та фентезійному жанрах, здобули популярність на міжнародному рівні завдяки стрімінговим платформам. Такі твори, як «Історія палацу Яньсі» (Story of Yanxi Palace), сформували навколо себе глобальну фан-базу, демонструючи тим самим універсальну привабливість китайського кіномистецтва.

Глобальний позитивний вплив китайських наративів у маньхуа, дунхуа, сі-поп і драмах підкреслює реальність культурної взаємодії цих видів мистецтв зі світовою аудиторією. Пропонуючи різноманітні та захопливі історії, які долають культурні кордони за допомогою історій, що базуються на загальнолюдських цінностях, але подаються через китайське культурне світобачення, ці форми мистецького самовираження сприяють міжкультурному розумінню й поцінуванню традиційних китайських наративів на світовій арені, зокрема стаючи частиною масової популярної молодіжної культури.

Варто зазначити, що продукти культурної індустрії не завжди складають правдиве враження в споживачів, ураховуючи чинну внутрішню ідеологічну цензуру, якій піддаються всі продукти мистецького самовираження, і чинну програму «Золотий Щит» (Wu, 2023). Також варто наголосити на тому, що тему м'якої сили як частини культурної дипломатії Китаю обговорюють науковці, або ставлячи під сумнів її ефективність, або звертаючи увагу на

її дефіцит/провал, або пряму вказуючи на все більше її зростання та зміцнення, радячи не виключати Китай із гравців глобальної культурної арени (Dams, 2021; Gill, 2023; Zhu, 2019).

Висновки. У сфері культурної дипломатії позитивний імідж набуває першочергового значення для сприяння міжнародному розумінню й визнанню, що вимагає стратегічної комунікації, культурної промоції та вмілого використання різних засобів масової інформації. Для цього Китай використовує стратегії для виходу на міжнародну культурну арену, акцентуючи увагу на власну багату культурну спадщину й сучасний динамізм.

Фундаментальною стратегією є створення чітко визначених наративів, які демонструють культурну стійкість, креативність і різноманітність Китаю. Ці наративи, що охоплюють як історичне багатство, так і сучасні інновації, роблять значний внесок у формування позитивного сприйняття. Активна участь в ініціативах культурної дипломатії ще більше зміцнює цей імідж, включаючи співпрацю з міжнародними інституціями й митцями. Такі заходи представляють Китай як яскравий центр культурного обміну та інновацій, що сприяє позитивному міжкультурному взаєморозумінню. Використання онлайн-платформ стає вирішальним засобом для демонстрації динамічного спектру культурного самовираження – від традиційних форм мистецтва до передових сучасних творів. Віртуальні виставки, розміщені на цих платформах, надають глобальній аудиторії досвід занурення, підвищуючи доступність і видимість культурної життєздатності Китаю. Водночас участь у міжнародних культурних заходах і фестивалях слугує відчутною демонстрацією прихильності Китаю до культурного динамізму та глобальної співпраці.

Наголос на інноваціях стає ключовим аспектом зовнішньої культурної політики Китаю з акцентом на висвітленні його внеску в технологічний прогрес. Розповсюдження цих історій чи то в науковій сфері, чи то в мистецтві сприяє позиціонуванню Китаю як прогресивної нації. Підтримка сучасних митців і творців, які втілюють інновації, стає невід'ємною частиною, демонструючи поєднання традицій і сучасності в китайському мистецтві та культурі.

Ключову роль мають ініціативи, що підтримує уряд, зокрема використання соціальних

мереж. Реалізація кампаній, які стратегічно представляють позитивні наративи на популярних платформах, підкреслює культурну життєздатність, творчість і відкритість Китаю. Освітні програми та програми обміну роблять свій внесок, знайомлячи міжнародну аудиторію з китайською культурою, технологіями й інноваціями, сприяючи позитивному міжкультурному розумінню та співпраці. Стратегічно демонструючи динамічний культурний ландшафт,

підкреслюючи внесок в інновації й активно беручи участь у глобальному культурному діалозі, Китай формує позитивне сприйняття на міжнародній культурній арені.

Подальші перспективи дослідження полягають у глибокому аналізі перетину культури Китаю, його дипломатії та сучасного мистецтва на конкретних прикладах, дослідженні динаміки розвитку стратегій культурної дипломатії, їхньої ефективності й наслідків у глобальному просторі.

Список використаних джерел:

1. Bao H. (2018). Review of Chinese social media platforms focusing on WeChat and Weibo: digital curating and cultural promotions. *Electronic Visualisation and the Arts*, 32–38. <http://dx.doi.org/10.14236/ewic/EVA2018.6>.
2. BINKS, Hilary, Zhuan HUANG, Xianting LI, and Edward LUCIE-SMITH. *Dream 2001: Contemporary Chinese Art Exhibition*. London: The Red Mansion, 2001.
3. Chan F., Willis A. (Eds.). (2016). *Chinese Cinemas: International Perspectives*. Routledge.
4. Chen S. (2023). Gift Exchange and the Diplomacy. In *Art, Science, and Diplomacy: A Study of the Visual Images of the Macartney Embassy to China, 1793* (pp. 31–51). Singapore: Springer Nature Singapore.
5. Chung F.M.Y. (2021). Translating culture-bound elements: A case study of traditional Chinese theatre in the socio-cultural context of Hong Kong. *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, 14 (3), 393–415. <https://doi.org/10.1007/s40647-021-00322-w>.
6. Dams T., Rühlig T., Tonchev P. (2021). Does China still care about soft power? Assessing the diversity of approaches in Europe. *China's Soft Power in Europe Falling on Hard Times*, 5–13.
7. Escande Y. (2021). Some Aesthetic and Artistic Categories in Chinese Painting and Calligraphy. *The Bloomsbury Research Handbook of Chinese Aesthetics and Philosophy of Art*, 155.
8. Gill B., Huang Y. (2023). Sources and limits of Chinese 'soft power'. In *Survival* (pp. 17–35). Routledge. DOI: 10.1080/00396330600765377.
9. Gomicheon M. (2013). Joseph Nye on soft power. *E-International relations students*, 8.
10. Головащенко М.В. (2023). Інтермедіальний вимір творів манга на прикладі сучасного твору «Бойовий ангел Аліта». Вплив японської манги на літературний жанр коміксів Південної Кореї.
11. Lent J.A. (2015). *Asian comics*. Univ. Press of Mississippi. DOI: 10.4337/9780857933409.
12. Lier Y.H. (2020). *Influence Of Modern Chinese Popular Music: The Case Study Of Jay Chou* (Doctoral dissertation, UTAR).
13. Peng W. (2015). *China, film coproduction and soft power competition* (Doctoral dissertation, Queensland University of Technology).
14. Santos R.O D., Bueno A. (2022). "A Chinese life" in classroom: Contemporary China in comics. *História (São Paulo)*, 41. DOI: 10.1590/1980-4369e2022039.
15. Tian M. (2012). *Mei Lanfang and the twentieth-century international stage: Chinese theatre placed and displaced*. Springer.
16. Туча О.О. (2022). Популяризація видавництва української комікс-індустрії у медіа: добірка рецензій (Master's thesis, Сумський державний університет).
17. Чжан Ц. (2023). Феномен фільмів бойових мистецтв у китайському кінематографі. Традиції, стилістика, провідні митці. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені ІК Карпенка-Карого*, (32), 124–132.
18. Whyke T.W., Brown M.S. (2023). Re-animating Chinese Myths: Mythology and/as Mythologies in Contemporary Chinese Animation. In *Chinese Film in the Twenty-First Century* (pp. 114–135). Routledge. DOI: 10.13140/RG.2.2.24041.16486.
19. Wu M., Sippe J., Sivakumar D., Burg J., Anderson P., Wang X., Wustrow E. (2023). How the Great Firewall of China detects and blocks fully encrypted traffic. In *32nd USENIX Security Symposium (USENIX Security 23)* (pp. 2653–2670).
20. Zheng J. (2009). *Zhang Xiaogang: Shadows in the Soul*. Charta.
21. Zhu Y., Edney K., Rosen S. (Eds.). (2019). *Soft power with Chinese characteristics: China's campaign for hearts and minds*. Routledge.

References:

1. Bao, H. (2018). Review of Chinese social media platforms focusing on WeChat and Weibo: digital curating and cultural promotions. *Electronic Visualisation and the Arts*, 32–38.
2. BINKS, Hilary, Zhuan HUANG, Xianting LI, and Edward LUCIE-SMITH. *Dream 2001: Contemporary Chinese Art Exhibition*. London: The Red Mansion, 2001.
3. Chan, F., & Willis, A. (Eds.). (2016). *Chinese Cinemas: International Perspectives*. Routledge.
4. Chzhan, Ts. (2023). Fenomen filmiv boiovykh mystetstv u kytaiskomu kinematohrafii. Tradytsii, stylistyka, providni myttsi. Naukovyi visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu teatru, kino i telebachennia imeni IK Karpenka-Karoho, (32), 124–132. [Zhang, C. (2023). The Phenomenon of Martial Arts Films in Chinese Cinema. Traditions, stylistics, leading artists. *Karpenko-Kary Kyiv State University of Theatre, Cinema and Television*, (32), 124–132].
5. Chen, S. (2023). Gift Exchange and the Diplomacy. In *Art, Science, and Diplomacy: A Study of the Visual Images of the Macartney Embassy to China, 1793* (pp. 31–51). Singapore: Springer Nature Singapore.
6. Chung, F.M.Y. (2021). Translating culture-bound elements: A case study of traditional Chinese theatre in the socio-cultural context of Hong Kong. *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, 14 (3), 393–415. <https://doi.org/10.1007/s40647-021-00322-w>.
7. Dams, T., Rühlig, T., Tonchev, P. (2021). Does China still care about soft power? Assessing the diversity of approaches in Europe. *China's Soft Power in Europe Falling on Hard Times*, 5–13.
8. Escande, Y. (2021). Some Aesthetic and Artistic Categories in Chinese Painting and Calligraphy. *The Bloomsbury Research Handbook of Chinese Aesthetics and Philosophy of Art*, 155.
9. Gill, B., Huang, Y. (2023). Sources and limits of Chinese 'soft power'. In *Survival* (pp. 17–35). Routledge. DOI: 10.1080/00396330600765377.
10. Gomichon, M. (2013). Joseph Nye on soft power. *E-International relations students*, 8.
11. Holovashchenko, M.V. (2023). Intermedialnyi vymir tvoriv manga na prykladi suchasnoho tvoriv «Boiovyi anhel Alita». Vplyv yaponskoi mangy na literaturnyi zhanr komiksiv Pivdennoi Korei. [Golovashchenko, M.V. (2023). The intermedial dimension of manga works on the example of the contemporary work «Battle Angel Alita». The influence of Japanese manga on the literary genre of comics in South Korea].
12. Lent, J.A. (2015). *Asian comics*. Univ. Press of Mississippi. DOI: 10.4337/9780857933409.
13. Lier, Y.H. (2020). *Influence Of Modern Chinese Popular Music: The Case Study Of Jay Chou* (Doctoral dissertation, UTAR).
14. Peng, W. (2015). *China, film coproduction and soft power competition* (Doctoral dissertation, Queensland University of Technology).
15. Santos, R.O.D., Bueno, A. (2022). "A Chinese life" in classroom: Contemporary China in comics. *História (São Paulo)*, 41. DOI: 10.1590/1980-4369e2022039.
16. Tian, M. (2012). *Mei Lanfang and the twentieth-century international stage: Chinese theatre placed and displaced*. Springer.
17. Tucha, O.O. (2022). Populiaryzatsiia vydavnytstv ukrainskoi komiks-industrii u media: dobirka retsenzii (Masters thesis, Sumskyi derzhavnyi universytet). [Tucha, O.O. (2022). Popularisation of Ukrainian comic book industry publishers in the media: a selection of reviews (Master's thesis, Sumy State University)].
18. Whyke, T.W., Brown, M.S. (2023). Re-animating Chinese Myths: Mythology and/as Mythologies in Contemporary Chinese Animation. In *Chinese Film in the Twenty-First Century* (pp. 114–135). Routledge. DOI: 10.13140/RG.2.2.24041.16486.
19. Wu, M., Sippe, J., Sivakumar, D., Burg, J., Anderson, P., Wang, X., Wustrow, E. (2023). How the Great Firewall of China detects and blocks fully encrypted traffic. In *32nd USENIX Security Symposium (USENIX Security 23)* (pp. 2653–2670).
20. Zheng, J. (2009). *Zhang Xiaogang: Shadows in the Soul*. Charta.
21. Zhu, Y., Edney, K., Rosen, S. (Eds.). (2019). *Soft power with Chinese characteristics: China's campaign for hearts and minds*. Routledge.